

Matti Turtiainen

SIJOITUSPALVELUT JA ASIAKAS

Alma Talent
Helsinki 2018

Tilaa Sijoituspalvelut ja asiakas Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi

Copyright © 2018 Alma Talent Oy ja Matti Turtiainen
Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3539-3

ISBN 978-952-14-3541-6 (verkkokirja)

Kannen sarja-asu: Heikki Sallinen

Taitto: Marja-Leena Saari

BALTO print, Liettua 2018

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

SISÄLLYS

Esipuhe	5
Lyhenteitä	13
1 Johdanto	17
2 EU:n finanssimarkkinoiden sääntely ja valvonta	27
2.1 Finanssialan EU-sääntelyn kehitys	27
2.2 EU-säädösvalmistelu	36
2.3 Finanssimarkkinoiden valvonta	40
2.3.1 Yhtenäisen kulttuurin edistäminen	44
2.3.2 Euroopan unionin oikeuden rikkominen	45
2.3.3 Erimielisyyksien ratkaisu	47
2.3.4 Toimet kriisitilanteissa	48
3 Sijoituspalvelut ja oikeus sijoituspalvelujen tarjoamiseen ..	51
3.1 Sijoituspalvelut, rahoitusväline ja oheispalvelut	51
3.2 Rajanvetoa eri sijoituspalveluiden välillä	57
3.3 Oikeus sijoituspalvelun tarjoamiseen	66
3.4 Yksityisen elinkeinonharjoittajan sijoituspalvelujen tarjoaminen	69
3.5 Taloudelliset toimintaedellytykset	72
3.5.1 Vähimmäispääoma	72
3.5.2 Sijoittajien korvausrahasto	74
3.6 Sijoituspalveluyrityksen osakkeenomistajien luotettavuus	77
4 Sijoituspalveluyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmät	81
4.1 Hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset	81
4.2 Hallituksen kokoonpano ja työskentelyä koskevat vaatimukset	84
4.3 Johdon luotettavuus ja sopivuus	85
4.4 Hallituksen tehtävät	87
4.5 Palkitsemisjärjestelmä	88

5 Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen	91
5.1 Toiminnan järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset	91
5.2 Henkilöstön pätevyysvaatimukset	95
5.3 Ulkoistaminen	98
5.4 Sidonnaisasiamies	104
5.5 Eturistiriitatilanteiden hallinta	106
5.6 Kannustimet	113
5.7 Tuotehallinta	119
5.8 PRIIP-tuotteet 158	128
6 Sijoitusvakuutuksien tarjoaminen	133
6.1 Vakuutus tuotteiden tarjoaminen	133
6.2 Vakuutusmeklari	136
6.3 Asiamies	140
6.4 Hyvämaineisuus	141
6.5 Ammattipätevyys	145
6.6 Tuotehallinta	148
6.7 Eturistiriitatilanteiden hallinta	154
6.8 Kannustimet	158
7 Asiakkaan tunteminen ja asiakkaan luokittelu	163
7.1 Yleinen selonottovelvollisuus	163
7.2 Asiakkaan luokittelu	168
7.2.1 Ei-ammattimaiset ja ammattimaiset asiakkaat	169
7.2.2 Luokittelu hyväksyttäväksi vastapuoleksi	174
7.2.3 Luokitteluilmoitus	177
7.3 Sijoituspalveluyrityksen selonottovelvollisuus	178
7.3.1 Soveltuvuusarviointi	178
7.3.2 Soveltuvuusarviointista tiedottaminen	184
7.3.3 Asiakkaan ymmärtämiseksi tarvittavat järjestelyt	185
7.3.4 Kerättävän tiedon laajuus	187
7.3.5 Asiakastiedon luotettavuus	189
7.3.6 Asiakastietojen päivitys	191
7.3.7 Soveltuvuusarviointi oikeushenkilön tai luonnollisten henkilöiden ryhmien osalta	192

7.3.8	Soveltuvuuden varmistamiseksi tarvittavat menettelyt.....	194
7.3.9	Asianmukaisuuden arviointi	200
7.4	Asianmukaisuus- ja soveltuvuusarviointi vakuutusmuotoisia sijoitustuotteita tarjottaessa	204
7.5	Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen	210
7.5.1	Asiakkaiden tuntemisvelvollisuus.....	210
7.5.2	Yksinkertaistettu asiakkaan tunteminen.....	214
7.5.3	Tehostettu asiakkaan tunteminen	216
7.5.4	Epäilyttävästä liiketoimesta tai terrorismin rahoittamisen epäilystä ilmoittaminen	221
8	 Sijoituspalvelujen tarjoaminen ja markkinointi	223
8.1	Hyvä tapa arvopaperikaupassa ja sijoituspalvelun tarjoamisessa	223
8.2	Sijoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden markkinointi.....	231
8.2.1	Yleisiä näkökohtia	231
8.2.2	Totuudenvastaiset tai harhaanjohtavat tiedot	234
8.2.3	Sijoituspalvelun ja rahoitusvälineen ominaisuuksien tasapuolinen kuvaaminen ja riskien esittäminen	247
8.2.4	Mainonnan tunnistettavuus	254
8.2.5	Väittämät ja vertailut	257
8.2.6	Aiemman tuotto- tai arvonkehityksen esittäminen.....	262
8.2.7	Terminologia ja tuotenimikkeet	265
8.2.8	Arpajaisten ja kylkiäisten käyttö	266
8.2.9	Aggressiivisten menettelyjen käyttökielto.....	268
8.3	Eri palveluiden ja rahoitusvälineiden markkinoinnin erityispiirteitä	270
8.3.1	Vakuutusmeklari ja vakuutusasiamies.....	270
8.3.2	Sijoitusrahastojen markkinointi	271
8.3.3	Joukkovelkakirjojen markkinointi	274
8.3.4	Strukturoitujen sijoitustuotteiden ja talletusten markkinointi	276

9 Tiedonantovelvollisuus	279
9.1 Sijoituspalveluyrityksen tiedonantovelvollisuus	279
9.1.1 Tiedot sijoituspalveluyrityksestä ja sen tarjoamista palveluista	290
9.1.2 Rahoitusvälineitä koskevat tiedot	293
9.1.3 Tiedot rahoitusvälineiden tai varojen suojaamisesta	297
9.1.4 Tiedot kuluista ja palkkioista	300
9.2 Asiakasraportointi	306
9.2.1 Yleistä	306
9.2.2 Toimeksiantojen toteuttamista koskeva raportointivelvollisuus	308
9.2.3 Omaisuudenhoitoa koskeva raportointivelvollisuus	310
9.2.4 Asiakasvarojen säilyttämistä koskeva raportointivelvollisuus	313
9.3 Sijoitusvakuutuksia koskeva tiedonantovelvollisuus	314
9.4 PRIIP-tuotteiden avaintietoasiakirja	322
9.5 Rahoituspalvelujen etämyynti	332
10 Sijoituspalvelusopimukseen liittyvät velvollisuudet	341
10.1 Velvollisuus tehdä sopimus	341
10.2 Sopimuksen pätemättömyys	350
10.2.1 Yleistä	350
10.2.2 Oikeustoimikelpoisuus	352
10.2.3 Pakko, petollinen viettely ja kiskominen	354
10.2.4 Kunnianvastainen ja arvoton menettely	357
10.2.5 Erehdys	359
10.3 Vakiosopimukset	361
10.4 Ankarat ja yllättävät ehdot	366
10.5 Maksut ja palkkiot	368
10.6 Sopimuksen voimassaolo ja muuttaminen	370
10.7 Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen	374
10.8 Asiakkaan reklamaatiovelvollisuus	378
10.9 Vastuunrajoitusehdot	383

11 Sijoituspalveluyrityksen huolellisuus ja vahingonkorvausvelvollisuus	387
11.1 Yleistä	387
11.2 Tiedonantovirheet	391
11.3 Toimeksiantojen vastaanottaminen, välittäminen ja toteuttaminen	395
11.3.1 Toimeksiantojen vastaanottaminen ja välittäminen	395
11.3.2 Toimeksiantojen käsittely	400
11.3.3 Best execution	403
11.4 Sijoitusneuvonta	408
11.5 Omaisuudenhoito	421
11.6 Vahingonkorvaus	430
11.6.1 Vastuumuodot	430
11.6.2 Todistustaakka	435
11.6.3 Vahingon määrä	438
 Lähteet	 445
 Oikeustapaushakemisto	 453
 Asiahakemisto	 459

Tilaa Sijoituspalvelut ja asiakas Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi